

ResUL SRA toimikunta

SRA kilpailujen järjestämisohje

Kilpailujen järjestämisessä noudatettavat periaatteet ja ohjeet.

Ohjeen käyttö ja soveltaminen.....	2
Kilpailujen yleisluonne.....	2
Teemakilpailut.....	2
Asetyydit, aseluokat ja sarjat kilpailuissa.....	3
Asetyyppien käyttö kilpailuissa.....	3
Kilpailujen toimihenkilöt.....	3
Kilpailujen ajankäyttö.....	4
Erikokoisten kilpailujen vaatimuksia.....	5
ResUL mestaruuskilpailut.....	5
Avoimet kilpailut.....	5
Piiritason kilpailut.....	5
Yhdistystason kilpailut.....	5
Huoltojärjestelyt.....	6
Vakuutukset.....	6
Kilpailutehtävät.....	6
Rastien realistisuus ja laukausmäärät.....	7
Rastikuvaukset ja toimintavirheet.....	7
Aseista johtuvien erojen vaikutuksen pienentäminen.....	8
Tehtävien erikoispiirteitä.....	8
Haulikkotehtävät.....	8
TA-rastit.....	8
Lippaanvaihdon määrääminen.....	9
Vakiorastit.....	9
Ammunta yhdellä kädellä.....	9
Rastien rakentamisohjeet.....	9
Raja- ja rikelinjat.....	9
Taulujen numerointi.....	9
Taulujen koko.....	9
Ei ammuttavat taulut.....	10
Piilorangaistusten käyttö.....	10
Rataolosuhteiden hyödyntäminen.....	10
Ajanotto.....	10
Rataturvallisuus.....	10
Turvallisuusrikkeet ja hylkäykset.....	11
Tuomarikilpailun järjestäminen.....	11
Toiminta Puolustusvoimien radoilla.....	12
Tuloslaskenta.....	12
Pistelaskentaesimerkki 1:.....	13
Pistelaskentaesimerkki 2:.....	13
Uusinnat.....	13
Protestointimenettely.....	13

Ohjeen käyttö ja soveltaminen

SRA säännöt määrittelevät kilpailutoiminnan yleisellä tasolla. Kun SRA tehtävät ovat aina uusia ja erilaisia, ei säännöissä ole mahdollista täysin kattavasti ja yksityiskohtaisesti käsitellä kaikkia kilpailutoiminnassa ilmeneviä tilanteita ja niiden yksiselitteisiä tulkintoja. Ainakaan jos säännöt halutaan pitää yksinkertaisina ja lyhyinä. Tämä ohje tarkentaa sääntöjä kokemusperäisellä taustatiedolla ja ohjeilla asioista ja järjestelyistä, jotka on otettava huomioon käytännön kilpailutilanteissa. Ohjeessa pyritään antamaan lisätietoa seuraavista aiheista:

- Suurten kilpailutapahtumien järjestäminen
- Kilpailuolosuhteet
- Aikataulut
- Huolto
- Toiminta puolustusvoimien radoilla ja alueilla
- Rastirakenteet
- Tuloslaskenta
- Sääntötulkinnat ja valitusmenettely

SRA kilpailuissa käytetään lisäksi ResUL mestaruuskilpailujen ja kuntoliikuntatapahtumien yleissääntöjä. Mikäli lajikohtaiset säännöt ja yleissäännöt poikkeavat toisistaan, on tulkintajärjestys seuraava:

- 1) SRA-säännöt
- 2) SRA- sääntöjen tekninen liite
- 3) SRA-kilpailujen järjestämisohje
- 4) ResUL mestaruuskilpailujen ja kuntoliikuntatapahtumien yleissäännöt
- 5) Muut ResUL:n toimielinten määräykset ja ohjeet

Kilpailujen yleisluonne

SRA on ampumaurheilulaji. Kilpailutehtävien on tarkoitus mitata ensisijaisesti nopeaa tilanneampumataittoa ja aseenkäsittelyä, eikä kilpailijan yleiskuntoa, taktisia tai muita yleisiä sotilastaitoja. Varsinaiseen ammuntaan kuulumattoman oheistoiminnan merkitys ei saa muodostua tehtävien pisteytyksessä ratkaisevaksi. Tehtävät eivät myöskään saa olla fyysisesti kohtuuttoman rasittavia tai hankalia. Esimerkiksi kannettava taakka tulee suhteuttaa kilpailijoiden kokoon. Rakenteet, esteet ja aukot tulee suunnitella niin, että ne soveltuvat eripituisille kilpailijoille.

Teemakilpailut

Kilpailutapahtumien elävöittämiseksi ja monipuolistamiseksi niihin voidaan sisällyttää erityisaiheita tai painotuksia. Aiheet eivät kuitenkaan saa olla sillä tavoin rajaavia, että kilpailijat joutuvat omistamansa välineistön suhteen eriarvoiseen asemaan. Kilpailuissa ei esimerkiksi voida vaatia tarkasti tietyn tyyppisiä tai rajattujen valmistajien aseita tai varusteita. Useimmilla ampujilla on käytettävissään yksi kivääri ja pistooli, ilman mahdollisuutta vaihtaa varustusta tai aseluokkaa olosuhteiden mukaan. Mikäli kilpailuissa on erityispainotuksia, on niistä aina ilmoitettava selkeästi kilpailukutsussa.

Asetyypit, aseluokat ja sarjat kilpailuissa

SRA-aseluokat ja sarjat määritellään kilpailusäännöissä. Kilpailussa tulee aina palkita **säännöissä mainitut** aseluokat sekä myös 50-v sarja. Kilpailun järjestäjä voi lisäksi harkintansa mukaan päättää muusta lisäpalkitsemisesta kilpailun mahdollisiin erikoisaiheisiin liittyen. Järjestäjä päättää myös mahdollisesta joukkuekilpailusta.

Asetyyppien käyttö kilpailuissa

Yhdessä kilpailussa voidaan ampua yhdellä tai useammalla sääntöjen mukaisella asetyypillä. Jos kilpailussa ei käytetä kivääriä, tulee kaikki kilpailijat merkitä tuloluettelossa avoimeen luokkaan.

SRA kilpailuissa käytetään usein hyväksi mahdollisuutta suunnitella rastitehtäviä monelle asetyypille. Tavallisimmin samassa kilpailuissa ammutaan kiväärillä ja pistoolilla. Reserviläisen pääase on kiväärityyppinen ja tarvittaessa olkaa vasten tuettava ase, jolla voi ampua tarkasti eri etäisyyksille. Kilpailutoiminnassa rastien pääosan tulisi yleensä olla kiväärillä ammuttavia. Haulikko- ja tarkka-ampujakivääritehtäviä voidaan käyttää harkitusti lisänä joissain kilpailuissa. Näissä tehtävissä on hyvä varata laina-aseita niille kilpailijoille, jotka eivät itse omista tehtävään sopivaa kalustoa. TA-kiväärin ja haulikon osuus kilpailun kokonaispistemäärän muodostumisessa on pyrittävä pitämään pienenä. Tarkoitus ei ole, että menestyäkseen kilpailuissa reserviläisen tulisi hankkia kiväärin ja pistoolin lisäksi laaja valikoima muitakin aseita.

ResUL:n mestaruuskilpailun yleissääntöjen mukaan voi ampumakilpailussa kilpailija osallistua kahteen sarjaan, mikäli edellytykset siihen on. Kilpailija voi esimerkiksi kuulua sekä sarjaan juniori, että naiset, tai 50-v ja naiset. Näissä tapauksissa on mahdollista saada palkinnot molemmista sarjoista. Jos kilpailija vielä sijoittuu palkintosijoille avoimessa tai vakioiluokassa, hänet palkitaan lisäksi siitä. Luonnollisesti hän on myös oikeutettu mahdolliseen joukkuemitaliin. On siis mahdollista että yksi kilpailijaa saa neljä mitalia! Ja vielä mahdollisen kilpailun järjestäjän "paras Sakolla ampuja" mitalin, mikäli tällainen suoritus on ilmoitettu palkittavaksi.

Aseluokat on aina kirjattava tuloslaskentaan kilpailijan tietoihin ja tuloslomakkeisiin, siitä huolimatta mihin sarjaan (sarjoihin) kilpailija on alun perin ilmoittautunut.

Kilpailujen toimihenkilöt

ResUL Mestaruuskilpailujen kilpailunjohtajan nimittää SRA toimikunta kilpailut järjestävän organisaation ehdotuksesta.

Kilpailunjohtaja vastaa yleisistä järjestelyistä ja turvallisuudesta. Jos kilpailu järjestetään PV:n alueella, hän vastaa myös PV:n määräysten ja ohjeiden noudattamisesta sekä niiden tiedottamisesta muulle kilpailuorganisaatiolle. Apunaan kilpailunjohtaja käyttää organisaation mukaisia henkilöitä. Suurissa kilpailuissa kilpailunjohtajan tulee erityisesti keskittyä kilpailun hallintoon ja henkilöstön johtamiseen sekä huolehtia henkilöiden tehtävien tarkoituksenmukaisesta jaosta, suorituksesta ja valvonnasta. Kilpailunjohtaja toimii juryn puheenjohtajana ilman äänivaltaa.

Koska ratamestari tuntee parhaiten rastien tehtäväkuvaukset, rastirakenteet, ja toimintatavat rasteilla, johtaa hän kilpailun aikana rastihenkilöstön toimintaa kilpailunjohtajan keskittyessä muuhun hallintoon.

Tuloslaskentavastaava huolehtii kilpailun tulosten laskennasta SRA-sääntöjen mukaan. Suurissa kilpailuissa hän johtaa tulostoimiston henkilöstöä. ResUL mestaruuskilpailuissa tai muissa valtakunnallisen tason kilpailuissa tuloslaskentavastaavan on oltava SRA tuomari.

Suurissa kilpailuissa on syytä olla myös erillinen kilpailutoimisto ja mahdollinen huoltohenkilöstö.

Kilpailujen ajankäyttö

Rastitehtävissä on kiinnitettävä huomiota rastin sujuvuuteen. Yleensä läpimenoaika ”piipistä piippiin” voi olla korkeintaan 6 minuuttia/ampuja. Tämä on välttämätöntä kilpailun läpiviemiseksi järkevässä aikataulussa, mikäli kilpailijamäärä on suuri.

Silloin kun kilpailu sisältää paljon rasteja, on ne suunniteltava suoritusajoiltaan mahdollisimman samanpituisiksi. Jos jokin rasti vaatii aikaa huomattavasti muita enemmän, niin sille muodostuu jono samaan aikaan kuin muilla rasteilla odotetaan kilpailijoita.

Rastien vaatima aika on mitattava etukäteen koesuorituksilla ja rastille suunnitellulla henkilöstövahvuudella. Jos rastitehtävään sisältyy paljon liikkumista, niin yleensä rastin läpimenoaika pitenee kilpailun aikana rastihenkilöstön väsyessä. Vaativilla rasteilla on oltava ylimääräisiä tuomareita, jotta tehtäviä voidaan vuorotella.

Osallistujamäärältään suurissa kilpailuissa tulee välttää tekniikaltaan monimutkaisia ja epäluotettavia ratalaitteita. Tällaiset aiheuttavat runsasta uusintasuoritusten tarvetta ja aikatauluongelmia. Tekniikan pettäessä seurauksena voi pahimmillaan olla koko rastin hylkäämisen.

Ampujat jaetaan yleensä tasakokoisiin ryhmiin, joita on sama määrä kuin ammuttavia rasteja. Ryhmät aloittavat ammunnan samanaikaisesti kaikilla rasteilla ja ammuttuaan ryhmä siirtyy seuraavalle rastille. Kiertoa toistetaan kunnes kaikki ovat ampuneet kaikki rastit. Ryhmäjaossa pyritään ottamaan kohtuullisessa määrin huomioon mahdollisesti käytettävät laina- ja yhteisaseet, mutta aina tämä ei ole mahdollista. Kilpailujen kokonaiskesto määräytyy suoritusajaltaan pisimmän rastin perusteella. Jos ryhmien kierto on huonosti suunniteltu, saatetaan ajankäytön suhteen kriittisimmälläkin rastilla joutua odottamaan kilpailijoita. Toimiva tapa on esimerkiksi jakaa ampujat ryhmiin niin, että ryhmiä on kaksi kertaa rastien määrä. Tällöin puolet ryhmistä suorittaa rastia samaan aikaan kuin toinen puoli siirtyy rastien välillä ja valmistautuu.

Ryhmien ja ampuijen liikkuminen kilpailualueella on suunniteltava ja ohjeistettava ennakkoon siten, ettei muodostu liikenneuhkia, pysäköintiongelmia tai muita kilpailua turhaan pitkittäviä hidasteita. Tarvittaessa voidaan määrätä ajokieltoja.

Erikokoisten kilpailujen vaatimuksia

ResUL mestaruuskilpailut

Reserviläisurheiluliitto järjestää vuosittain SRA mestaruuskilpailut, joihin kullakin ResUL:n jäsenpiirillä on osallistumisoikeus. Piirikiintiöiden perusteella kilpailujärjestelyt on mitoitettava vähintään 100 ampujan mukaan. Normaalein järjestelyin kahden päivän kilpailussa voidaan ammuttaa enintään n. 150 ampujaa silloin, kun kaikkien rastien suoritus aika on alle 6min / ampuja. Mestaruuskilpailuissa on yleensä ainakin 10 erilaista rastisuoritusta. Kullekin rastille on varattava 4-6 toimihenkilöä rastin vaativuudesta riippuen. Mestaruuskilpailujen huolto- ja majoituskapasiteetti on mitoitettava 200 henkilön vahvuuden mukaan. Yleensä tämä onnistuu ainoastaan varuskuntatasoisissa olosuhteissa.

Kilpailujen järjestämiseen tarvitaan n. yhden viikon aikajakso, joka käytetään seuraavasti

- Alueen vastaanotto, sektorien merkintä, rastien rakennussuunnittelu, laitteiden ja materiaalien kuljetus	1vrk
- Rastien rakentaminen	1vrk
- Tuomarikilpailu	2vrk
- Mestaruuskilpailu	2vrk
- Rakenteiden purku, siivoaminen, alueen luovutus	1vrk

Tuomarikilpailu järjestetään ennen varsinaista kilpailuaikaa. Tuomarikilpailussa testataan ja todetaan rastien turvallisuus ja toimivuus sekä yleensäkin kilpailujärjestelyjen sujuvuus.

Avoimet kilpailut

Avoimen kilpailun järjestää tavallisesti jokin yksittäinen alue tai piiri, mutta kilpailuun saavat järjestäjien laatiman kilpailukutsun mukaisesti osallistua kaikki muidenkin piirien SRA-ampujat kilpailun kapasiteetin ja järjestelyjen mahdollistamissa rajoissa. Ampujien enimmäismäärä riippuu kilpailun kestosta ja olosuhteista ja on järjestäjien päätettävissä. Avoimissa kilpailuissa yleisten järjestelyjen ja tuomaritoiminnan tulisi olla yhtä hyvää tasoa kuin mestaruuskilpailuissakin, vaikka mittakaava muuten on pienempi. Kilpailuissa tulee olla nimettynä sääntöjen mukaiset toimihenkilöt (Kilpailunjohtaja, ratamestari, tuloslaskentavastaava, rastien tuomarit ja kilpailun jury).

Piiritason kilpailut

Piiritason kilpailuissa etuoikeus osallistumiseen on alueen piirien jäsenillä. Kilpailut ovat yleensä yksipäiväisiä. Ammuttavia rasteja pitäisi olla ainakin 3-5 kpl. Kilpailijoita voi yhden päivän kilpailutapahtumaan ilman erikoisjärjestelyitä osallistua enintään 50-70 riippuen rastitehtävistä. Piiritason kilpailussa toimihenkilöiden tehtäviä voidaan yhdistellä, eikä juryä tarvitse nimetä. Ratkaisuvälillä epäselvissä tilanteissa on suoraan kilpailunjohtajalla sekä ratamestarilla. Piiritasoisissa kilpailuissa rastirakenteet voivat olla melko yksinkertaisia. Rastien suorittamistapaa voidaan rajoittaa selkein määräyksin, esimerkiksi sallimalla jonkin taulun tai tauluryhmän ampuminen vain osoitetulta paikalta. Edellytyksenä on kuitenkin että tuomari voi todeta suorituksen tapahtuvan määritellyllä tavalla.

Yhdistystason kilpailut

Yhdistyksen sisäisissä kilpailuissa tehtävien sisältö, suoritustavat ja käytettävät rakenteet voidaan määrittellä vapaamuotoisesti, kunhan kaikki osallistujat hyväksyvät järjestelyn. Pienen osallistujamäärän takia kilpailutehtävien kestoajalla ei ole suurta merkitystä. Kilpailuissa on oltava kilpailunjohtaja. Yhdistystason kilpailut ovat tärkeä kanava uusien

ampujien saamiseksi mukaan toimintaan. Rastitoiminnan ja tuomarityöskentelyn on hyvä olla ohjaus- ja neuvontapainotteista. Turvallisuuteen ja oikeisiin sääntöjenmukaisiin toimintatapoihin tulee silti kiinnittää huomiota.

Huoltojärjestelyt

Yksipäiväinen kilpailu ei yleensä edellytä erityisiä huoltojärjestelyjä. Silloin kun kilpailussa ammutaan useampina päivinä, pitää kilpailijoille ja kilpailun toimihenkilöille järjestää mahdollisuus majoitukseen ja ruokailuun. Kilpailutehtävät ovat yleensä fyysisesti sen verran vaativia, että lisäksi tarvitaan suurehkolle joukolle soveltuvat sauna- tai suihkutilat. Varuskunta- tai parakkimajoitus on suositeltava. Tilapäisratkaisut kuten teltat soveltuvat vain poikkeuksellisesti kesäkautena. Ruokahuolto voidaan järjestää joko tukeutuen varuskuntaan, muuhun ulkoiseen palveluntarjoajaan tai kenttävälinein. Mikäli ruokaa valmistetaan kenttäolosuhteissa lämpimänä vuodenaikana, on elintarvikkeille järjestettävä kylmäsäilytys.

Vakuutukset

SRA-säännöt määräävät, että ampujilla on oltava voimassaoleva ampumaharrastusvakuutus. Riittävä vakuutusturva saavutetaan urheiluvakuutuksella, joka kattaa myös ampuma-aseita käytettäessä mahdollisesti syntyvät vahingot. Vakuutusturvan ehdot on tiedettävä ennakkoon SRA:han soveltuviksi, eikä niitä ole mahdollista selvittää kilpailupaikalla. Ennakolta tarkastettuja ja hyväksytyjä vakuutuksia ovat RUL/RES ampumaharrastusvakuutus sekä SAL lisenssiin sisältyvä vakuutus. On mahdollista, että samantasoinen vakuutusturva voidaan saavuttaa muillakin vakuutuksilla, mutta ehdot on silloin etukäteen tarkastettava ja hyväksyttävä ResUL:ssa.

Koska yksilövakuutusten korvaussummat ovat melko pieniä, on suurissa kilpailutapahtumissa myös järjestäjillä oltava vastuuvakuutus toissijaisena vakuutusturvana.

Kilpailutehtävät

Kilpailuissa on tarkoitus mitata varsinaista ampumasuoritusta. Siksi tehtävät on suunniteltava niin, että ampujan fyysinen koko ja lihasvoima vaikuttavat mahdollisimman vähän tulokseen.

Suoritus pitää laatia vaikeusasteeltaan sellaiseksi, että kilpailijat saavat vertailukelpoisen tuloksen rastilta. Mikäli jollain rastilla valtaosa ampuu nollatuloksen, rastisuunnittelu on siltä osin epäonnistunut. Ampujien erot eivät tule rastilla esiin ja rastitehtävä menee tavallaan hukkaan tuloksen mittaamisen kannalta.

Suosituksia rastin pisteytyksestä:

- Pitkä rasti; jos maksimipistemäärä on 140 pistettä tulisi (voittajan) suoritusajan olla välillä 16 – 60 sekuntia. Eli osumakerroin välillä 2,333 – 8,750
- Pikarasti; jos maksimipistemäärä on 40 pistettä tulisi (voittajan) suoritusajan olla välillä 3,5 – 12 sekuntia. Eli osumakerroin välillä 3,333 – 11,429

Säännöissä annettua linjausta rastien pistesuhteista (vakio- ja pikarastit enintään 30% ja pitkät rastit vähintään 50%) käytetään silloin kun paikalliset ratarakenteet, määräykset yms. olosuhteet sen sallivat.

Rastien realistisuus ja laukausmäärät

Rastitehtävillä pyritään kuvaamaan aseenkäyttötilanteita, joihin reserviläinen voisi kriisiaikana joutua. Rastille laaditaan tehtäväkuvaus, jonka perusteella kilpailija voi päättää itselleen soveltuvimman suoritustavan.

Käytännössä rastitehtäviä ei voi suunnitella tiukasti realistisuuteen pyrkien, vaan rasti on kompromissi eri vaatimusten suhteen. Kilpailullisuus ja suorituksen mitattavuus edellyttävät tehtävien laukausmäärän rajaamista sopiviin puitteisiin. Ei esimerkiksi kannata laatia tehtäviä, joissa ammutaan 1-3 laukausta yhdellä rastilla, vaikka kuvaus olisi muuten hyvin realistinen. Myöskään ylisuuri laukausmäärä yhdestä paikasta ei ole suorituksen mitattavuuden kannalta enää tarkoituksenmukaista. Suuret laukausmäärien erot rastien kesken lisäävät satunnaistekijöiden vaikutusta suorituksessa. Joku rasti tai jotkin rastit muodostuvat tuloksen kertymisen kannalta ratkaiseviksi, muiden rastitulosten merkityksen ollessa vähäinen. Ampujan yksittäinen virhe tai asehäiriö painoarvoltaan erittäin suurella rastilla vaikuttaa kohtuuttoman paljon kokonaistulokseen.

Rastikuvaukset ja toimintavirheet

Rastikuvaukset laaditaan pienimpiä kilpailuja lukuun ottamatta aina kirjallisena. Rastilla pyritään ohjaamaan ampujaa taktisesti oikeisiin menettelymalleihin. Tehtävä laaditaan esimerkiksi niin, että ampumapaikka sijaitsee sopivan suojan takana ja ampujalle annetaan mahdollisuus tukea asetta tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimintavirheitä annetaan vain niistä toimintatavoista, jotka ovat selkeästi tehtäväkuvauksessa kielletty ja joiden kuvauksen vastaisuus on objektiivisesti tulkittavissa. Ampujaa ei pidä rangaista toimintavirheillä sellaisista asioista kuin väärä ampuma-asento, huono suojan käyttö tai ase kosketustapa rakenteisiin. Tuomari ei pysty tällaista arvioimaan, niin että lopputulos olisi tasapuolinen. Toimintavirheet annetaan selkeistä rikelinjan ylityksistä, ampumisesta esteen väärältä puolelta, rastin rakenteiden pudotuksesta tms. Toimintavirheitä ei anneta ampujan tai aseensa sijainnista rakenteisiin nähden, esimerkiksi ampujan tai aseensa sijainnista ampuma-aukossa. Jos ampujan asentoon tai sijaintiin halutaan vaikuttaa, tehdään se epäsuorasti rastirakenteiden, eikä suoritustapaan liittyvien määräysten avulla. Yleensäkin rasti tulee suunnitella niin, että ampuja voi keskittyä ampumasuoritukseen, eikä toimintavirheiden välttämiseen.

Toimintavirheiden määrän tulee olla suhteessa mahdollisesti saatuun etuun. Rastikuvauksessa on ennakkoon selvitettävä kilpailijoille toimintavirheiden määräytymisperusteet, eikä niitä saa antaa mielivaltaisesti. Rajalinjan ylityksestä annetaan vain yksi toimintavirhe silloin kun ampuja ei saa siitä etua ampuma-asennon helpottumisena tai etäisyyden lyhenemisenä. Samoin jos ampuja menettelee muutoin rastikuvauksen vastaisesti, esimerkiksi etenee esteen väärältä puolelta, väärän aukon kautta tms. niin yksi toimintavirhe on riittävä. Vain jos ampuja saa merkittävää etua, esimerkiksi yletymällä ampumaan rikelinjan yli lähellä olevaan tauluun, johon ampuminen ei muuten olisi siitä paikasta mahdollista, annetaan tällaisissa tapauksissa toimintavirhe jokaisesta laukauksesta.

Tarkoituksella ampumatta jääneestä taulusta johtuva toimintavirhe on erittäin tulkinnanvarainen. Ampujaa ei pidä rangaista puuttuvista osumista silloin, kun ei voida selvästi näyttää, että ampumatta jättäminen on tehty hyötymistarkoituksessa. Puuttuvista osumista aiheutuva pistemenetys on jo normaalisti niin suuri, että tulos sen johdosta huononee paljon. Jos taulut ovat etäällä ampujasta, esimerkiksi pienikokoinen tauluryhmä yli 50 m päässä, on tuomarin mahdotonta todeta onko taulua kohti ammuttu vai ei. Jos rasti sisältää runsaasti esteitä, kuten tiiviisti rakennetulla pistoolirastilla, jossa on paljon laukauksia ikkuna-

aukoista tai vastaavaa, ei tulkinta myöskään ole ampujien kannalta tasapuolista. Hyvin suunnitellulla rastilla normaalit ohilaukausrangaistukset ovat riittävän tehokkaita keinoja välttää tilannetta, jossa ampuja voisi parantaa tulostaan jättämällä osan tauluista ampumatta.

Sääntöversion 6 mukaan toimintavirherangaistus siitä, ettei ampuja ole ampunut yhtään laukausta jotain taulua kohti, voidaan edelleen antaa, jos tällainen rangaistusmahdollisuus on erikseen rastikuvauksessa määritelty. Toimintavirherangaistusta taulusta, jossa ei ole yhtään osumaa tulee käyttää vain tilanteessa, jossa rangaistus on erittäin hyvin perusteltu, kuten yksittäisen taulun sijainti niin, että sen tarkoituksella ampumatta jättäminen voisi antaa suhteetonta etua. Lisäksi tuomarin on ehdottomalla varmuudella kyettävä toteamaan ampujan rike. Rangaistusta ei tule määrätä rasteilla, joissa on mahdotonta, varmasti nähdä ammuttujen laukausten suuntaa.

Toimintavirheiden määrä ei milloinkaan saa ylittää ampujan saavutettavissa olevien pisteosumien lukumäärää. Tämä tarkoittaa sitä, että jos yhdestä asemasta voidaan ampua esimerkiksi maksimissaan kahta taulua, voi siitä asemasta ampujalle tulla enintään neljä toimintavirhettä.

Aseista johtuvien erojen vaikutuksen pienentäminen

Tehtäväsuunnittelussa pitää välttää tehtäviä, joissa aseiden rakenne, kaliiperi tai käyntitarkkuuden ero voi antaa ampujalle huomattavaa etua tai tuottaa haittaa. Maalien koon ja ryhmityksen suhteessa ampumamatkoihin pitää olla sellaisia, että tehtävä on mahdollista suorittaa tyyppillisellä massatuotetulla vakioluokan aseella. Varsinkin katoavien maalien tulee olla ammuttavissa oikein kohdistetulla, mutta osumatarkkuudeltaan vaatimattomammalla aseella rastin minimilaukausmäärällä. Yhdestä asemasta ei pitäisi ilman siirtymistä tai ampuma-asennon vaihtoa olla ammuttavissa tiiviiseen tauluryhmään suurta laukaussuoritusmäärää kerralla, koska tämä suosii pienirekyllisiä aseita.

Tehtävien erikoispiirteitä

Haulikkotehtävät

Haulikkorasteilla vaadittava laukaussuoritusmäärän suositus on enimmillään 8-9 laukausta, jotta rastit eivät olisi pikalatauskisoja, tai selvästi joitain erikoisvälineitä suosivia (esimerkiksi pikalaturit, rumpulipas, tms.). Lisäksi halutaan välttää sellaista lopputulosta, jossa harvinaisella erikoisaseella ampuva kilpailija olisi ehdoton voittaja rastilla, vaikka ampujien taidot muuten olisivat suunnilleen samanlaiset. Ennen kaikkea tulee välttää tilannetta, jossa rastisuunnittelu selvästi suosii jotain suurikapasiteettista harvinaista välineratkaisua.

TA-rastit

TA-rasti on kilpailua täydentävä erikoisrasti, eikä sen painoarvo kilpailun kokonaistuloksen muodostumisessa saa olla tarpeettoman suuri. TA-rastilla on pyrittävä ampumaan vain pieniä laukaussuoritusmääriä, mikä menettelytapana muutenkin on tunnusomaista TA-toiminnalle. Jos laukaussuoritusmäärä on esimerkiksi maksimissaan 5, voi rastilla menestyä hyvällä pulttilukkoaseellakin. TA-rastia ei saa laatia niin vaikeaksi, että se on mahdollista suorittaa vain kalliilla erikoisaseella paitsi, jos järjestäjä tarjoaa soveltuvan aseiden lainausmahdollisuuden ja siihen käyviä patruunoita.

Lippaanvaihdon määrääminen

Jokseenkin kaikkiin nykyaikaisiin kivääreihin saa erikoisvarusteena 30-100 patruunan lippaita. Tämä mahdollistaa melkein aina suorituksen ilman lippaanvaihtoa. Vaihdon hallintaa voidaan käytännössä mitata ainoastaan määräämällä jollekin rastille pakollinen lippaanvaihto tai lippaanvaihtoja. Vaihtoon pakottamista tulee kuitenkin kilpailutehtävissä käyttää säästeliäästi. Vaihdon suoritustapa on ampujalle vapaa, kunhan se tapahtuu ensimmäisen ja viimeisen laukauksen välillä.

Vakiorastit

Vakiorasti on määrämuotoinen ampumasuoritus. Tällaisia ovat, esimerkiksi kääntyviin tauluihin ammuttavat. PV:n ampumaohjelmat. Vakiorasti ei sisällä muuta liikettä kuin asennon vaihtoja. Rasti voi sisältää lippaanvaihtoja, jotka sidotaan ennalta määrättyyn kohtaan suoritusta. Rastin kokonaispatruunamäärää voidaan rajoittaa, mutta silti lipastustavan tulee aina olla ampujan valittavissa. Rasti mittaa perusampumataitoa ja sen etuna on helppo järjestettävyyttä. Rastin läpimenoaika on mahdollista saada pieneksi, kun samanaikaisesti voi yhdellä kertaa ampua useampi henkilö.

Ammunta yhdellä kädellä

Yleensä rastin suoritustapa on vapaa. Joskus kilpailuissa voi olla myös rasteja, joissa vaaditaan ammunta yhdellä kädellä tai heikommalla kädellä. Tällöin rastikuvauksessa perustellaan vain yhden käden käyttäminen. Suoritus ei saa olla liian vaikea, jotta kilpailijat saavat vertailukelpoisen tuloksen rastilta. Tehtävän pitää olla sellainen ettei se suosi oikea- tai vasenkätisiä.

Rastien rakentamisohjeet

Raja- ja rikelinjat

Rajalinja on ampujaa suorituksen aikana ohjaava rakenne. Sillä rajataan ampujan liikkumiseen käytettävissä oleva alue. Rajalinjana voidaan käyttää esim. puusta puuhun vedettyä nauhaa tai maahan selkeästi merkittyä linjaa

Rikelinja on rakenne jonka ylittäminen ampumisen aikana aiheuttaa toimintavirheen. Rikelinjat tulee rakentaa puusta tai jostain muusta sopivasta materiaalista näkyviksi, tuntuviksi ja turvallisiksi. Tämä ehkäisee vahingossa tapahtuvaa rikelinjan ylitystä. Rikelinjat tulee kiinnittää vankasti ja varmistaa että ne ovat yhtenäiset jokaiselle kilpailijalle koko kilpailun ajan.

Taulujen numerointi

Taulut on aina numeroitava pisteiden kirjausta varten. Tällä on erityinen merkitys niillä rasteilla, jotka sisältävät näkymättömiin jääviä tauluja, joista ei voi seurata ohilaukausrangaistusta.

Taulujen koko

Rasteilla ei pitäisi käyttää ositettuja, tiiviisti limitettyjä tauluja tai muuten pieniä tauluja yli 100m matkoilla, koska monien vakioaluokan aseiden ominaisuudet eivät enää riitä tällaisten tarkkaan ampumiseen. Asekohtainen hajonta määrää tuloksen, eikä ampujalla ole enää vaikutusmahdollisuutta.

Ei ammuttavat taulut

Reserviläisammunnoissa ei yleensä pyritä simuloimaan panttivankitilanteita pitkiltä matkoilta. Siksi E/A tauluja kannattaa sijoittaa vain lyhyille alle 50m etäisyyksille. E/A tauluilla pyritään kuvaamaan tilanteita, joissa oma joukko ja viholliset ovat lomittuneet keskenään. E/A tauluja voidaan hyvin sijoittaa ampumapaikan lähietäisyydelle, jolloin ne usein myös peittävät osan ammuttavista tauluista pakottaen ampujaa vaihtamaan asemaa laukausten välillä.

Piilorangaistusten käyttö

Rastiin sisältyy piilotettu rangaistus, jos rastin suoritustapa voi muuttua suorituksen aikana ampujalle epäedulliseen suuntaan. Esimerkiksi ampuja voi joutua liikkumaan suorituksen aikana pidemmän matkan tai ampumaan epäedullisemmista paikoista tai hankalampaan maaliin epäonnistuttuaan jonkin rastin alkuvaiheen osasuorituksen kanssa. Piilorangaistus ei saa kohtuuttomassa suhteessa huonontaa ampujan rastitulosta.

Rataolosuhteiden hyödyntäminen

Rastit kannattaa suunnitella käyttäen hyväksi ampuma-alueen tai radan erikoisolosuhteet, maaston muodot yms. Rakentamiseen käytettävä työmäärä ja rakennusmateriaalin tarve vähenee merkittävästi silloin kun voidaan käyttää hyväksi ampumapaikassa mahdollisesti jo olevia rakennelmia, seiniä, esteitä, juoksuhautoja, poteroita jne. Jos käytettävissä on monimuotoinen maastoalue, ei yleensä ole järkevää rakentaa sinne suuritöistä taajamataistelun olosuhteita kuvaavaa rakennusta tai rakennelmaa.

Ajanotto

Laukausääniin reagoivan ajanottolaitteen käyttö on tehtävä niin, etteivät mahdolliset ulkopuoliset häiriöt vaikuta tulokseen. Viimeisen laukauksen jälkeen tuomarin on varmistettava siitä, ettei asean tyhjentämisen ja kuivalaukauksen aikana syntyvä lukon liike tai muu ääni enää vaikuta aikaan. Helpoimmin tämä voidaan tehdä viemällä ajanottolaitte tuomarin selän taakse asean turvallisiksi toteamisen ajaksi.

Jos ase on niin hiljainen, etteivät laukaukset rekisteröidy normaalilla ajanottolaitteella, on ampujan hyväksyttävä jokin muu tapa, jolla viimeisen laukauksen jälkeen saadaan ajanottolaitteeseen lopetusmerkki. Tuomari voi esimerkiksi napauttaa ajanottolaitetta kynällä ammunnan alkaessa ja ampujan ilmoittaessa suorituksen päättyneeksi.

Tuomarin on tunnettava hyvin ajanottolaitteen ominaisuudet. Usein ajanottolaitteen herkkyyttä laukausäänille voi säätää ja säätöä on myös käytettävä, jotta laukaukset rekisteröityisivät oikein.

Paljon liikkumista sisältävällä rastilla voi kilpailijan ja tuomarin välinen etäisyys suorituksen aikana helposti kasvaa niin suureksi, ettei ajanotto toimi luotettavasti. Tuomarin on aina varmistettava viimeisen laukauksen rekisteröityminen oikein ja määrättävä suorituksen uusinta, jos on selvää että laukauksia on jäänyt rekisteröitymättä.

Rataturvallisuus

Rataturvallisuudessa tulee kiinnittää huomiota olennaisiin ja todellisia vaaratilanteita aiheuttaviin seikkoihin.

Mikäli häiriön selvittäminen rastilla edellyttää aseiden laukaisua, saa tämän tehdä rastituomarin luvalla, jos turvamääräyksiä muuten noudatetaan.

Käsittelysektoria ei saa määrätä perusteettomasti liian suppeaksi. Pysty- ja sivusuunnissa käsittelysektori on yleensä aina 180 astetta, elleivät olosuhteet tai tehtäväkuvaus edellytä muuta.

Turvallisuusrikkeet ja hylkäykset

Jos ampuja syyllistyy turvallisuutta vaarantavaan rikkeeseen, hylätään hänet koko kilpailusta. Tuomarin harkitessa hylkäysrangaistusta, tulee rikkeen olla selvä, eikä tulkinnanvarainen. Hyvään tuomarityöskentelyyn kuuluu lisäksi, että tuomari yrittää aktiivisesti jo ennalta ehkäistä turvallisuusrikkeitä. Jos tehtävä on sellainen, että siinä helposti voi syntyä rikkeitä, sektoreiden ahtauden, tai rastiin suorittamistavan takia, on näistä riskeistä hyvä informoida ampujia. Tyypillisiä riskialttiita paikkoja ovat mekaniikkaa sisältävät pistoolirastit, joilla ampuja joutuu suorituksen aikana avaamaan toisella kädellä luukkuja tai ovia. Jos samalla rastilla sattuu paljon hylkäyksiä, on rastisuunnittelussa selvä virhe.

Tuomarikilpailun järjestäminen

SRA-kilpailuissa järjestävän organisaation jäsenet saavat osallistua kilpailuihin, ellei sitä erikseen ole kielletty. ResUL mestaruuskilpailuissa on kilpailun johdon osallistumisoikeutta rajoitettu.

Pienemmissä kilpailuissa järjestäjät voivat ampua mahdollisen suorituksensa muiden kilpailijoiden mukana, kunhan tuomareiden vuorottelusta huolehditaan sopivalla tavalla.

Yli 100 osallistujan tapahtumassa on aina järjestettävä erillinen tuomarikilpailu ennen varsinaista kilpailua. Tuomarikilpailun tarkoitus on:

- Antaa kilpailun järjestämiseen osallistuville kilpailumahdollisuus
- Kartuttaa tuomarien SRA-kilpailukokemusta
- Varmistaa rastitehtävien turvallisuus ja laatu ennen varsinaisen kilpailun alkamista

Tuomarikilpailussa todetaan, että rastit ovat turvallisia ja toimivia. Tehtävien suoritusajat, tulosten kirjausaika ja rastin suoritukseen kuluva kokonaisaika mitataan tarpeeksi suuren joukon keskiarvona. Näin varmistetaan, että varsinainen kilpailu voidaan viedä läpi suunnitellussa aikataulussa. Lisäksi arvioidaan ja tarvittaessa täydennetään rastikuvaukset niin, että ne sisältävät kaiken rastin suorituksen kannalta tärkeän tiedon, jolloin rastin suoritus voidaan ohjeistaa tasapuolisesti kaikille kilpailijoille vaikka tuomari vaihtuisikin.

Tuomarikilpailu on järjestettävä niin, että kunkin rastin henkilöstöstä on ainakin yksi henkilö aina paikalla valvomassa, että rasti ammutaan ohjeiden mukaisesti ja että ratalaitteita osataan käyttää oikein. Näin saadaan myös järjestäjien ammunta yhteismitalliseksi kilpailijoiden suoritusten kanssa ja lopputulokset voidaan julkaista samalla listalla. Rastia voidaan muuttaa tuomarikilpailun aikana sillä edellytyksellä, että mahdollisesti tarvittavat uusinnat suoritetaan SRA-sääntöjen mukaan.

Toiminta Puolustusvoimien radoilla

PV:n turvallisuusmääräykset on rastien rakentamisessa aina otettava huomioon ja sopeutettava rastit niiden mukaisiksi. Kilpailunjohtaja vastaa ja huolehtii siitä, että ratamestarilla on tiedossa kaikki käytettävällä PV:n ampumaradalla tai alueella noudatettavat määräykset ja ohjeet ja tehtävät suunnitellaan ja toteutetaan niitä noudattaen.

Silloin kun SRA-kilpailuja ei ammuta pelkästään kouluampumaradoilla, tehtävät luokitellaan usein taisteluammunnoiksi. Näitä varten vaaditaan erikoisjärjestelyjä, joita ovat:

- PV:n asettama varouseeri tai muun kantahenkilökunnan välttämätön läsnäolo
- Liikkumisrajoitukset ja alueen vartiointi
- Ohjeiden mukaan merkityt ampumasektorit
- Hyväksytyt ampumakäsky

Ampumakäsky on laadittava määrämuotoisena ja hyväksyttävä PV:n organisaatiossa. Siinä kuvataan ammuttavat tehtävät sekä muut ammuntaan liittyvät järjestelyt. Laajassa tapahtumassa, kuten ResUL mestaruuskilpailuissa on varattava 3-6kk ampumakäskyn käsittelyä varten. Rastitehtävät on suunniteltava ennakkoon ja kuvattava täsmällisesti.

PV:n alueella saattaa kilpailun aikana olla voimassa liikkumisrajoituksia. Kiellettyihin alueisiin voi kuulua rastien välialueita ja joskus myös alueita, joille on sijoitettu kauko-ohjattavia maalilaitteita. Kielletyt alueet on ohjeistettava rastihenkilökunnalle ja kilpailijoille sekä tarvittaessa merkittävä.

Tuloslaskenta

Missään taulussa ei hyväksytä sirpaloitunutta osumaa, joka selvästi ei ole luodin suoran osuman aiheuttama. Näköesteen läpi ammuttu osuma tulee hyväksyä vaikka luodin jälki olisi poikittain. (Ns avaimenkuva.) Mikäli taulun tulkkkaus on mahdotonta sen rikkouduttua esimerkiksi lähilaukauksesta, on ampujan uusittava suorituksensa.

Yliajalla ammutut laukaukset merkitään ResUL tuloskortin Ylim. sarakkeeseen. Tulosten oikeellisuuden kannalta on tärkeää, ettei niitä sekoiteta toimintavirherangaistuksiin.

Jos rastilla käytetään näkymättömiin jääviä tauluja, on asiasta informoitava tulostointia. Kirjureiden on tiedettävä, ettei kyseisestä taulusta kirjata ohilaukauksia.

Yhdestä E/A taulusta voidaan laskea enintään kaksi osumaa.

Tuloslaskennassa ei lasketa aseluokkien mukaisia tuloksia erillään, vaan kaikkien sarjaan osallistuvien tulos lasketaan heidän kilpailun kokonaistuloksensa antamalla sijoituksella, joka määrää heidän keskinäisen järjestyksensä. Ampujalla käytössä ollut kivääri määrää vain sijoittumisen aseluokkiin. Varsinaisten kilpailutulosten ohella järjestäjät voivat halutessaan toki laskea muutakin epävirallista tulostietoa tai tilastoja.

SRA kilpailuissa on käytettävä julkisesti saatavilla olevaa sekä luotettavaa laskentaohjelmaa, jonka tiedetään yleisesti laskevan tulokset oikein ja virheettömästi. SRA-toimikunta pitää yllä listaa ohjelmista, joiden voidaan katsoa täyttävän riittävän luotettavuusvaatimuksen. Tällä hetkellä ainakin MSS 6.4 on laskentaan soveltuva ja suositeltava. Tuloksia ei varsinkaan suuremmissa kilpailuissa saa laskea arveluttavilla omatoimisesti rakennetuilla ohjelmistoilla

tai menetelmillä, joiden toimivuudesta ja virheettömyydestä kilpailijoilla ei ole mahdollista saada riittävästi tietoa. Pistelaskennan kulku tapahtuu seuraavasti:

Pistelaskentaesimerkki 1:

Pitkärasti: Rajoittamaton - pistelaskentatapa. Rastin maksimipistemäärä 80 p
ampujan suorituspisteet/aika = osumakerroin = rastipisteet

Antti 8A 3C 5D = 62/32 s = osumakerroin 1.9375 = 67.9825 rastipistettä

Tommi 5A 5C 6D = 57/25 s = osumakerroin 2.2800 = 80.0000 rastipistettä

Lauri 5A 7C 4D 1E/A = 51/23 s = osumakerroin 2.2174 = 77.8032 rastipistettä

Tommi voittaa tämän rastin parhaalla osumakertoimella (pisteet jaettuna ajalla) ja saa maksimipisteet (80 p). Antin ja Laurin rastipisteet saadaan jakamalla rastin maksimipisteet voittajan osumakertoimella ($80/2.2800=35.0877$) ja kertomalla tulos heidän omilla osumakertoimillaan. Siis Antin rastipisteet ovat $35.0877 \times 1.9375 = 67.9825$ ja Laurin $35.0877 \times 2.2174 = 77.8032$.

Pistelaskentaesimerkki 2:

Pikarasti: Rajoitettu aika - pistelaskentatapa. Rastin maksimipistemäärä 40 p
ampujan suorituspisteet = rastipisteet

Antti 5A 1C 2D 1TV = 23 pistettä = 24.2105 rastipistettä

Tommi 5A 1C 2D = 33 pistettä = 34.7368 rastipistettä

Lauri 6A 2C = 38 pistettä = 40.0000 rastipistettä

Lauri voittaa tämän rastin saatuaan parhaat pisteet (taulupisteet miinus rangaistukset) ja saa maksimipisteet (40 p). Antin ja Tommin rastipisteet saadaan jakamalla rastin maksimipisteet voittajan pisteillä ($40/38=1.0526$) ja kertomalla tulos heidän omilla pisteillään. Siis Antin rastipisteet ovat $1.0526 \times 23 = 24.2105$ ja Tommin $1.0526 \times 33 = 34.7368$.

Mikäli rastilla ei ole katoavia tauluja, pisteosumat ja ohilaukaukset lasketaan yhteen tuloslomakkeen alariville ja tarkastetaan, että summa on sama kuin rastin vähimmäislaukausmäärä. Jos rastilla on katoavia tauluja, ei näistä tauluista puuttuvista osumista tehdä merkintää ohilaukaussarakkeisiin, eikä alarivin laukausten summa näin ollen ole välttämättä sama kuin rastin vähimmäislaukausmäärä. Pisteiden ja rikkeiden määrät merkitään numeroilla, ei ”tukkimiehen” kirjanpitona. Kilpailijan suoritukseen käytetty aika merkitään kahden desimaalin tarkkuudella.

Uusinnat

Jos ampujalla on oikeus uusintaan, ei ampuja ennen uusintaa saa mennä tauluille tuloksia katsomaan, eikä tuomari ilmoita aikaa

Protestointimenettely

Turvallisuusrikkeeseen liittyvästä ratamestarin päätöksestä ei voi tehdä protestia. Ratamestari määrittelee yleiset puitteet rastitoiminnalle sekä rastiturvallisuudelle (sektorit, maalialueet, rastin suoritustapa yms.).

Turvallisuusrikkeiden tuomitsemisessa päätösvalta voi olla vain kyseisen rastin tuomarilla sekä ratamestarilla yhdessä. Usein vain rastituomari voi havaita tapahtuneen turvallisuusrikkeen eikä sen tulkinta tai arviointi jälkeenkään enää ole mahdollista.

Ratamestari varmentaa että hylkäysperuste on oikea ja sääntöjen mukainen.

Juryyn tulee harkita protestiasian käsittelyssä, sen todellista merkitystä sekä kilpailun kokonaisuuden, että kilpailijoiden yksilösuoritusten kannalta. Erityisesti pitää ottaa huomioon

protestiasian käsittelystä muille kilpailijoille mahdollisesti aiheutuvat sivu- tai seurannaisvaikutukset.

Jos protestin aiheena on yksittäisen rastin tasapuolisuus kilpailijoille, ei kokonaista rastia tule hylätä kevyin perustein. Kilpailu on usean rastin muodostama kokonaisuus, jossa rastien painoarvo ja merkitys eri kilpailijoiden kannalta voi olla erilainen. On arvioitava, kuinka suurta kilpailijamäärää mahdollinen epätasapuolisuus koskee ja voidaanko tilanne korjata muilla keinoin, kuten uusinnoin. Lisäksi tulee ottaa huomioon protestoijalle aiheutuneen tosiasiallisen haitan aste. Suuntaviivoja kokonaisuuden arviointia varten voidaan saada vertaamalla protestoijan suoritusta, rastin keskimääräistä suoritusta sekä voittajan suoritusta keskenään. On hyväksyttävä ettei rastien olosuhteita aina välttämättä saada täysin vakioitua. Esimerkiksi sää- tai tuuliolosuhteita ei voida taata kaikille tasapuolisena.

Kaikkien juryn jäsenten tulee olla SRA tuomareita.